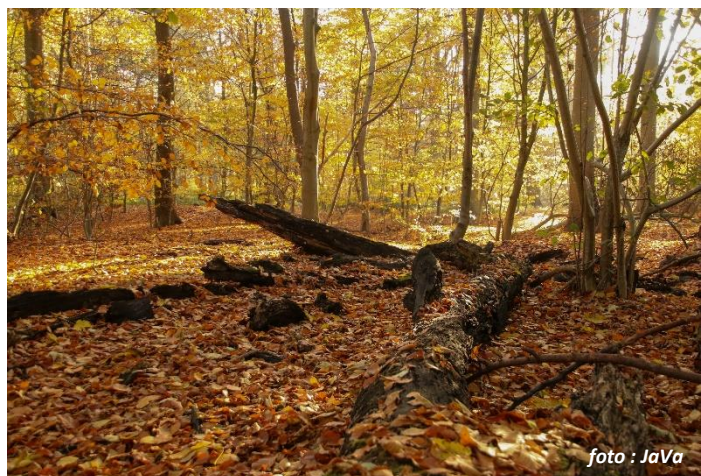

Beste natuurvrienden,

Sommigen vinden ze lekker, anderen vinden het maar niks maar het mag gezegd worden, boeiend zijn al die vreemde paddenstoelvormen zeker wel. Wie op zoek gaat merkt al vlug dat er meer te ontdekken valt dan hoedjes op steeltjes. Daarom wandelden we op **zondag 27 oktober** met **29 NVO-ers** (13 AM en 17 PM) door **Beisbroek**, een bos nabij Varsenare waar al tientallen jaren een beheer wordt toegepast gericht op

paddenstoelen. Dat wil vooral zeggen dat dood hout maximaal blijft liggen, een vorm van beheer die de laatste jaren ook in andere natuurgebieden en parken steeds meer wordt toegepast. Zo kan bijvoorbeeld een volwassen dode beuk die afsterft nog tot 100 jaar ver een voedingsbron en leefplek vormen voor vele honderden soorten organismen (zwammen, insecten, wormen etc...). Niet verwonderlijk dus dat vooral die liggende stammen op onze paddenstoelenspeurtocht telkens veel fraaie waarnemingen opleverden.

Het op naam brengen van al die zwammen is wellicht werk voor echte specialisten maar ook als amateur kun je een poging doen. 's Morgens deden we dat aan de hand van ingewikkelde vragenlijsten. Meteen voel je dan dat het verdorie ferm moeilijke materie is. Gelukkig zijn er wel wat soorten die toch op het zicht te herkennen zijn. Over de dag gespreid benoemden we 42 soorten en achteraf waren (voorlopig) maar drie verbeteringen nodig: niet Puntig kaalkopje maar **Langsteel-franjehoed**; niet Pijpknotszwam maar de verwante **Heideknotszwam**; niet Geribbelde trechterzwam maar **Roodbruine schijnridderzwam**. Je merkt het ook aan de soortnamen, makkelijk is anders (maar moeilijk gaat ook). De ochtendploeg had het flink zwaar met het determineren. Vreemd... in de namiddag konden we niet sleutelen want de gids vergat zijn gidstas (een primeur). De namiddagwandeling verliep dus iets minder gestresst. Wie trouwens zelf eens de sleutels wil uitproberen vind ze op onze NVO-site onder de tab "bestanden" (zie link verder in deze tekst). Let wel op voor je op "print" klikt want de twee lijsten samen zijn goed voor een slordige honderd pagina's (met daarop dus meer dan 1000 vragen).

Na 150 minuten gezwam was het welletjes geweest, tijd voor een nabespreking om alles te laten bezinken. 's Morgens kon dat in het Koetsenhuis, in de namiddag moesten we uitwijken naar brasserie Oud Gemeentehuis in Varsenare. We hebben wel al eens rustiger gezeten en stiekem verlangen we al weer naar de terrasjestijd maar ach het is eens zo en dan eens anders. Voorstellen voor locaties zijn trouwens altijd welkom.

Metten is weten... daarom tellen we met NVO netjes alle soorten die we tijdens onze activiteiten te zien (en te horen) krijgen en met zekerheid konden benoemen. We noteerden dit kalenderjaar al 647 verschillende soorten. Sedert de NVO-start begin 2017 zijn dat al **891 verschillende soorten** geworden. Bij elk verslag voegen we 12 foto's met een woordje uitleg waarbij we proberen steeds andere soorten in het spotlicht te zetten, zo passeerden al **723 verschillende soorten** de revu. Je kunt al die foto's en tekstjes ook bekijken in één mega-excel-bestand, te vinden op onze site via deze link : <https://nvosite.com/bestanden/>

Je kunt er ook alle vorige verslagjes vinden : <https://nvosite.com/archief/>

Als toemaatje vind je op het einde van dit verslag opnieuw 11 extra pagina's met prachtige en leuke foto's die de dag zelf werden gemaakt door Natacha, Marc, Frank en Dirk, waarvoor een dikke dankjewel. Ook een welgemeend mercietje voor Mieke die steeds al de soortnamen noteert.

Omdat er in Vlaanderen meer dan 4000 soorten zwammen zijn is het vaak moeilijk om er de juiste naam op te plakken. Maar deze zullen vooral de fotografen wel kennen: de **Porseleinzwam**. Als het zonlicht erop valt dan worden deze plaatjeszwammen half-doorschijnend en super-fotogeniek. Je kunt ze zowel op levend als op dood hout van Beuken vinden. (foto : bertbreed.blogspot)

Alhoewel dit verslag een zwammen-special is, moet deze mooie soort ook wel een plaatsje krijgen. Het is geen zwam maar een slijmzwam en die hebben de eigenschap dat ze zich in bepaalde stadia (traag) kunnen voortbewegen. Ze zijn supermoeilijk op naam te brengen maar via een gespecialiseerde facebook-groep kwamen we uit bij **Knikkend kalkkopje**. (foto : JaVa)

Plaatjes- en buisjeszwammen, die kennen we nog van onze lessen biologie. Maar bij de zwammen vind je nog heel wat andere, vaak vreemde, groeivormen; Zo behoort deze **Paarse knoopzwam** tot de trilzwammen. Ze komen heel algemeen voor dus wie in de juiste biotoop (bos met veel dood hout) zoekt moet ze zeker kunnen vinden. (foto : JaVa)

Paddenstoelen groeien vaak in donkere hoekjes en dat maakt het vastleggen op foto zeker niet eenvoudig. Maar los uit de pols en tijdens de (nogal haastige) wandeling werd dit prachtige beeld vastgelegd van een groep **Grote bloedsteelmycena's**. Bij beschadiging komt er uit de steel inderdaad een vloeistof die aan bloed doet denken. (foto : MaVe)

Koraalzwammen zijn vaak felgeel of feloranje gekleurd. Daarop is deze **Rechte koraalzwam** dus een uitzondering. Maar ze stonden zo massaal fraai te wezen dat ze zeker ook een vermelding waard zijn. Zoals 60% van alle zwammen is ook deze een saprofyt, een opruimer dus. De (meestal) niet zichtbare schimmeldraden verteren dood organisch materiaal waarna ze vruchtlichamen vormen. (foto : NaGy)

Weer een andere afdeling ("das zeker voe ekspres gedaan?") vormen de bekerzwammen, je merkt aan deze foto wellicht wel hoe ze aan hun naam komen. Deze **Grote oranje bekerzwam** vonden we op een wortelkult. Dit exemplaar is een beetje atypisch want gewoonlijk staan ze op de grond in groepjes bij elkaar. (foto : waarnemingen.be)

Een nog onervaren (maar daar wordt aan gewerkt) NVO-ster dacht dat dit een hoopje vogelpoep was. "Bijlange niet" riep de gids uit (daarbij een spottend lachje onderdrukkend) "Het is een trilzwam". ze zijn te herkennen aan hun gelatineuze consistentie", ze zijn blubber-achtig dus. Vanwege de kleur is deze soort de **Zwarte trilzwam**, het mag ook eens eenvoudig zijn. (foto : JaVa)

Als de vruchtlichamen console-vormig op dood loofhout staan en ze hebben plaatjes dan zijn de mogelijke soorten nogal beperkt. Bij deze wordt het wel heel eenvoudig want als je goed kijkt kun je zien dat de snede van de plaatjes overlangs gespleten is (eenvoudig zei je toch?). Als je die eigenschap ziet ben je zeker dat het een **Waaiertje** is. (foto : waarnemingen.be)

Zwammen kunnen vreemdgevormde vruchtlichamen maken. Hier zou je kunnen denken dat iemand zijn badkamergerief heeft verloren maar het is echt wel een paddenstoel. Af en toe volgden de namengevers gewoon eens de logica en daarom noemt deze soort **Grote sponszwam**. Ze is eetbaar, maar tussen eetbaar en lekker ligt nog een wereld van vreemde smaken. (foto : DiNo)

Wie als natuurgids op 42 soorten paddenstoelen een naam plakt kan er (paddenstoelen-)gif op innemen dat hij de bal (minstens) een paar keer mislaat. Deze soort werd benoemd als Pijpknotszwam... wat een amateurisme zeg (maar aangezien de gids inderdaad een amateur is kan dat kloppen) want het is toch overduidelijk de **Heideknotszwam**. Ach, we reizen om te leren... (foto : NaGy)

Deze diep-oranje groep **Dennenvlamhoeden** is duidelijk bezig met het verteren van deze boomstronk. De paddenstoelen die we zien zijn in feite de vruchten van één en hetzelfde organisme, een mycelium (ook wel zwamvlok genoemd) die bestaat uit vele, erg dunne, schimmeldraden die in de boomstronk verweven zitten. (foto : MaVe)

Om het af te leren voegen we nog een categorie toe: stuifzwammen. Bij deze soorten, zoals deze **Zwartwordende stuifzwam**, worden de sporen intern gevormd. In tegenstelling tot de buikzwammen (zoals de Aardappelbovist) is er bij de stuifzwammen altijd een "schoorsteentje" aanwezig waarlangs de rijpe sporen kunnen ontsnappen. (foto : DiNo)

Deze activiteit gemist??? Geen probleem!!!

Er is (zoals steeds) een herkansing mogelijk want op **zondag 10 november** staat er opnieuw een boeiende activiteit op de kalender. (info-mail valt in je mailbox op maandag 04 november)
Meer info over de eerstvolgende activiteiten vind je hieronder.

Vriendelijke groeten en tot binnenkort

Jan Vanhoutte

Wandelingen in de nabije toekomst :

Sinds begin 2017 organiseert **NVO** elke maand 2 natuuractiviteiten.

NVO staat voor **NatuurVrienden Oostende** en verenigt op een vrijblijvende manier mensen die samen van natuur willen genieten.

De 2^e zondag van elke maand verkennen we een stukje Oostendse natuur. De 4^e zondag van elke maand zoeken we het, carpool-gewijs, wat verderop. Op deze manier bezoeken we, over 3 jaar gespreid, **meer dan 50 verschillende locaties**.

ALLE activiteiten zijn steeds gratis.

Bij carpoolen wordt wel gevraagd een kleine brandstofbijdrage te betalen aan de chauffeur van dienst.

Na elke activiteit wordt een verslagje doorgemailed naar alle deelnemers.

Enkele dagen voor de volgende activiteit wordt een klein info-mailtje verstuurd.

Er werd ook een blog gestart waarop alle verslagjes en wat extra info over NVO terug te vinden zijn.

<https://nvosite.com/>

Volgende NVO-activiteiten (steeds keuze tussen ochtend- en namiddagwandeling) :

- **Zondag 10 november** : late trekvogels en vroege wintergasten op en langs de **Spuikom**
Start om 09u00 of 14u00: aan de sluizen kant Vuurtorenwijk / Sluizenplein / Oostende
- **Zondag 24 november** : wintergasten op de **Roksem-put** / Roksem
RV carpoolers om 08u30 of 13u30 aan de parking nabij het kerkhof / Stuiverstraat 414 / Oostende
Ter plaatse : 09u00 op de parking aan de Roksem-put / Oude Brugseweg 239 / Roksem (Oudenburg)
- **Zondag 08 december** : winterwandeling op het **Klein Strand**
Start om 09u00 of 14u00 aan het Zeeliedenmonument / Zeeheldenplein / Oostende
- **Zondag 22 december** : wintergasten op de kleiputten van **Stuivekenskerke**
RV carpoolers om 08u30 of 13u30 aan de parking nabij het kerkhof / Stuiverstraat 414 / Oostende
Ter plaatse : 09u10 aan de kerk van Stuivekenskerke / Stuivekenskerkestraat 2 / Diksmuide
- **Zondag 05 januari : JAAROVERZICHT** in ontmoetingscentrum De Ballon / Vuurtorenwijk
Vanaf 09u00 : 3x half-uurtje info : dit jaar met de volgende onderwerpen
 - Welke meeuwen vind je bij ons aan de kust
 - inheemse struiken en bomen
 - Dagvlinders en dagactieve nachtvinders

Vanaf 11u00 : gebruik van waarnemingen.be en andere natuurinfo-sites
Om 14u00 : kleine Spuikomwandeling
Vanaf 15u30 : jaaroverzicht 2019 en vooruitzichten 2020

Wie deze mails liever niet meer ontvangt kan zich uit de bestemmelingenlijst laten schrappen door een klein mailtje terug te sturen.

Je kunt me steeds bereiken via mail op jan.vanhoutte@proximus.be

(ook opmerkingen, vragen, verbeteringen, voorstellen... zijn steeds meer dan welkom via mail)

Vogels in Vlaanderen? Pfff, makkie met maar een driehondertal soorten. Inheemse planten? Misschien al iets moeilijker met zo'n 1200 soorten. Maar zoek je echt een uitdaging begin dan aan paddenstoelen want daarvan zijn er in onze streken zo'n slordige 4000 soorten te vinden. Misschien nog een waarschuwing, soortnamen van zwammen zijn meestal eigenschap-beschrijvend en daardoor erg lang.

foto : NaGy

foto : DiNo

foto : JaVa

foto : FraMe

foto : JaVa

foto : JaVa

In dit verslag vind je flink wat soortnamen, hou er rekening mee dat ook die niet 100% zeker zijn.

Linksboven te beginnen en met de klok mee:

- Heksenkring van **Nevelzwammen**
- een **Nevelzwam** van wat dichterbij (ruik je de Limburgse kaas?
- **Roodbruine schijnridderzwam** (en dus niet Geribbelde trechterzwam zoals ter plaatse gezegd)
- **Vuurzwam**-soort
- een uitbundige vorm van **Rode koolzwam**
- een wat meer herkenbare vorm van **Rode koolzwam**.

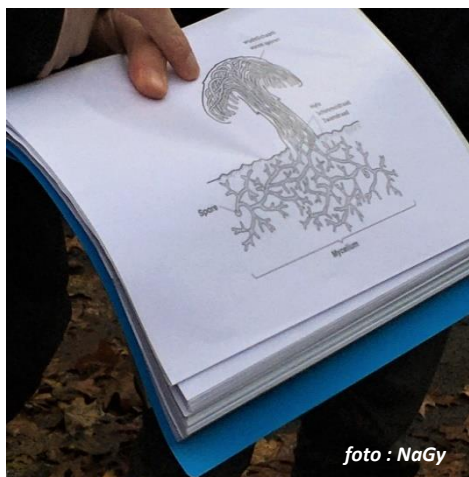

foto : NaGy

foto : DiNo

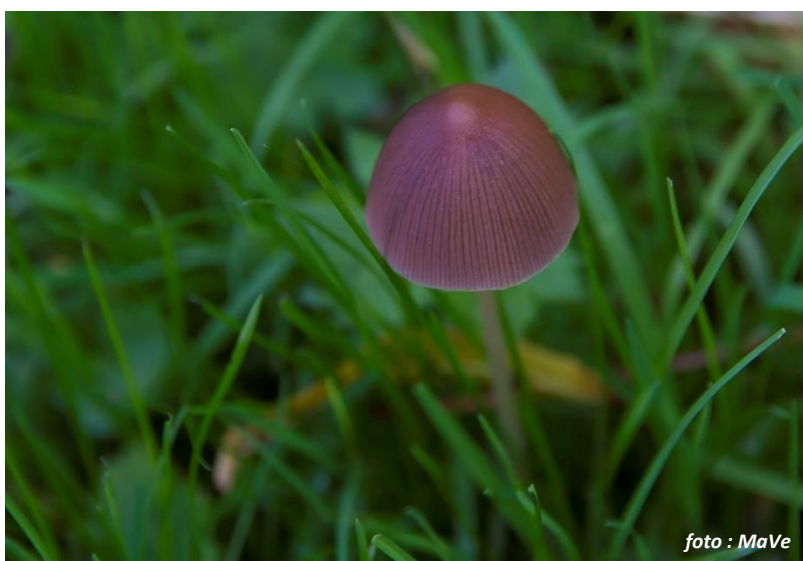

foto : FraMe

Van de traditionele start met een (min of meer) ingewikkelde theoretische uitleg kon deze keer enkel de ochtendploeg "genieten". In de namiddag werd namelijk uitgetest of zo'n gidsbeurt ook zonder gidstas (het fameuze "zwarte zakje") kan. Dat bleek al met al nogal mee te vallen. De hoofdrol wordt tijdens een NVO-wandeling namelijk voor 95 % gespeeld door de soorten die we te zien krijgen, en dat was deze keer heel wat. Over de hele dag gespreid hebben we 42 zwammen van een naam voorzien en vele, heel vele soorten gezien die we geen naam konden geven, waaronder heel wat KaaBeePeetjes (kleine bruine paddestoeltjes). De afdeling InPeeDeetjes was deze keer ook vertegenwoordigd: de Nieuwe Paarse Deelnemers. Ze waren welkom en we hopen dat ze de NVO-smaak te pakken kregen.

foto : NaGy

Hier nog wat fraaie zwamfoto's, linksboven te beginnen en met de klok mee :

- een niet-benoemde plaatjeszwam
- een Russula-soort, vanwege de kleur zou het wel eens **Duivelsbroodrussula** kunnen zijn
- **Paarse knoopzwam**
- wellicht een **Mycena**-soort
- een al wat oudere **Honigzwam**-soort die bewijst dat oud niet noodzakelijk lelijk en versleten is.

foto : NaGy

foto : NaGy

foto : NaGy

Linksboven beginnend en met de klok mee :

- onze ogen passen zich goed aan maar voor een camera blijft het bos erg donker, de scherpe foto's op deze pagina's zijn daarom steeds een staaltje van excellent fotografisch meesterschap (al zeggen we het zelf)
- Mieke bewondert de "broek van Napoleon" (= **Geweizwammetje**)
- de namiddagploeg vormt een spontane halve cirkel (respect) rond de **Grote sponszwam** (geen bijnaam voor de gids maar een paddenstoel die daar stond)
- vijf NVO-oudgedienden luisteren aandachtig naar een NVO-stagiaire (paars is ook in de kerk de kleur van nieuw leven, als ik me dat goed herinner tenminste)

foto : MaVe

Nog wat soorten,
linksboven beginnend en
met de klok mee :

- **Knolhoningzwam**
- **Zwarte trilzwam**
- **Dennenvlamhoed**
- **Witte bultzwam** en
Grote bloedsteelmycena

foto : JaVa

foto : NaGy

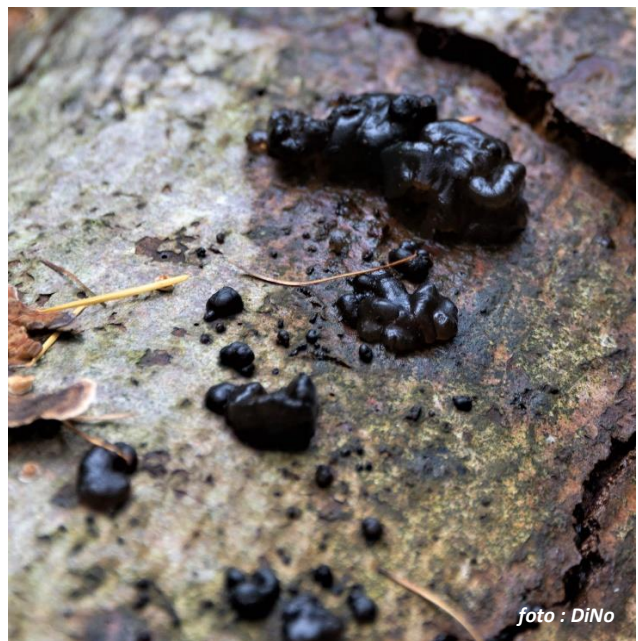

foto : DiNo

foto : MaVe

Tijdens de wandelingen worden er steeds verwoede pogingen gedaan om al dat fraais vast te leggen. Daarbij is het "allaam" van de ene NVO-er al wat ingewikkelder dan dat van de andere. Je moet maar denken : "Van een GSM te dragen kun je geen hernia krijgen". In ieder geval helpt dat schrijf- en fotografeerwerk zeker wel om de waarnemingen wat beter vast te leggen in je geheugen. Maar als je deze zwammen volgend jaar dan wel zult herkennen valt nog af te wachten. Eén ding staat vast... een natuurhobby blijft een boeiende bezigheid waarin steeds nieuwe dingen te ontdekken en te leren vallen.

2019 is een ontzettend goed jaar voor paddenstoelen en dat telt dubbel voor de **Vliegenzwam**. Deze fotogenieke soort wist duidelijk ook de NVO-ers te bekoren. Blijkbaar was er zelfs iemand bij die wilde testen of er in deze zwam echt hallucinogene stoffen zitten... smakelijk...

Een gids probeert op allerlei manieren zijn weetjes over te brengen en dat is bij elke gids weer wat anders...

Vanwege de broebeliaanse uitspraak van deze West-Vlaming schakelt hij vaak over op manuele en demonstratieve technieken. Linksboven probeert hij zelfs het schoorsteentje van een stuifzwam na te bootsen...

wat een bezieling...

wat een overgave...

wat een engagement...

wat een natuurnerd zeg :)

foto : DiNo

foto : JaVa

foto : JaVa

foto : NaGy

foto : JaVa

Om het af te leren een laatste pagina met zwammen.
Het in nu weer wachten tot oktober 2020 voor een echte paddenstoelenwandeling op de NVO-kalender staat.
Zoals steeds (maar dat had je vast wel al door) beginnen we linksboven en draaien met de klok mee:

- jonge **Parelamaniet**
- **Grote parasolzwam** of misschien Knolparasolzwam
- piepjonge **Kastanjeboleten** (gokje)
- **Dennenvoetzwam**
- **Kleverig koraalzwammetje**

foto : NaGy

foto : NaGy

Net voor we een frisse hoofdpijn ontwikkelen door het overaanbod aan soorten houden we ermee op en is het tijd voor een slok en een babbel tijdens de nabespreking. Dat de natuurbuffer in onze bovenkamer vol zit blijkt heel vaak uit de gespreksonderwerpen. In 90% van de gevallen gaat het namelijk niet over natuur. Tja, het zal u verbazen maar er zijn ook nog wel andere boeiende onderwerpen...

foto : NaGy

foto : NaGy